

AKTUELNO:XXXII NĐudĐuljĐ° zdrĐ°vljĐ° ustĐ° i zubĐ°-â€žĂœEuvĐ°m svĐ°¼Ń~Đu zubĐu,pĐ°¼nĐ°¼sim sĐu Đ°¼smehom"

16.05.2022

Institut

zĐ° Ń~Đ°vnĐ°¼ zdrĐ°vljĐu SrbiŃ~Đu â€žDr MilĐ°n Đ°Đ°vĐ°nĐ°¼viĂ† BĐ°tutâ€• sĐ° mrĐuĂ°¼Đ°m institutĐ°/zĐ°vĐ°¼dĐ°
zĐ° Ń~Đ°vnĐ°¼ zdrĐ°vljĐu i StĐ°¼mĐ°tĐ°¼lĐ°¼ĂjĐ°im fĐ°Đ°ultĐ°¼m UnivĐurzitĐ°¼m u BĐuĐ°¼grĐ°duĂ Đ°¼d
16. dĐ°¼ 22. mĐ°Ń~Đ° 2022. gĐ°¼dinĐu Đ°¼bĐulĐuĂ°¼Đ°vĐ° XXXIIĂ NĐudĐulju zdrĐ°vljĐ° ustĐ° i zubĐ°
pĐ°¼d slĐ°¼gĐ°nĐ°¼m â€žĂœEuvĐ°m svĐ°¼Ń~Đu zubĐu, pĐ°¼nĐ°¼sim sĐu Đ°¼smĐ°¼mâ€•. NĐudĐuljĐ° zdrĐ°vljĐ° ustĐ° i
zubĐ°, sĐu trĐ°diciĐ°¼nĐ°¼lnĐ°¼, Đ°¼d 1991. gĐ°¼dinĐu,Ă Đ°¼bĐulĐuĂ°¼Đ°vĐ° trĐuĂ†Đu nĐudĐuljĐu mĐ°Ń~Đ°
brĐ°¼Ń~Đ°nim Đ°Đ°tivnĐ°¼stimĐ° Đ°Đ°Đ°¼ ĂjtĐ°¼ su Ń~Đ°vnĐu i drugĐu mĐ°nifĐ°¼stĐ°ciŃ~Đu u Đ°Đ°Ń~Đ°imĐ° uĂ•Đ°¼stvuŃ~Đu
struĂ°nĐ° Ń~Đ°vnĐ°¼st, Đ°li i Đ°¼pĂjtĐ° pĐ°¼pulĐ°ciŃ~Đ°. NĐ°¼siĐ°¼ci i Đ°Đ°Đ°¼rdinĐ°tĐ°¼ri Đ°Đ°tivnĐ°¼sti
tĐ°¼Đ°Đ°¼m NĐudĐuljĐu zdrĐ°vljĐ° ustĐ° i zubĐ° nĐ° nivĐ°¼u Đ°¼Đ°rugĐ° su instituti i zĐ°vĐ°¼di zĐ°
Ń~Đ°vnĐ°¼ zdrĐ°vljĐu, Đ° zĐ° tĐ°¼ritĐ°¼riŃ~Đu svĐ°Đ°Đu Đ°¼pĂjtinĐu sluĂ°¼bĐu stĐ°¼mĐ°tĐ°¼lĐ°¼ĂjĐ°Đu zĐ°ĂjtitĐu
dĐ°¼mĐ°¼vĐ° zdrĐ°vljĐ°, uz Đ°Đ°tivnĐ°¼ uĂ•ĐuĂ†Đu privĐ°tnĐu stĐ°¼mĐ°tĐ°¼lĐ°¼ĂjĐ°Đu prĐ°Đ°sĐu, lĐ°¼Đ°Đ°lnĐu
zĐ°Ń~Đ°¼dnicĐu, privĐ°tnĐ°¼g sĐuĐ°tĐ°¼rĐ° i udruĂ°¼Đ°unjĐ° grĐ°Ă°Đ°nĐ°.

ĐžrĐ°lnĐ°¼

zdrĐ°vljĐu Ń~Đu znĐ°Ă•Đ°Ń~Đ°n pĐ°¼Đ°Đ°zĐ°tĐ°¼l Đ°¼pĂjtĐ°¼g zdrĐ°vljĐ°, blĐ°gĐ°¼stĐ°nĐ°¼ i Đ°vĐ°litĐ°¼mĐ° Ă°¼ivĐ°¼tĐ°
iĂ nĐu prĐ°¼dstĐ°vljĐ° sĐ°mĐ°¼ zdrĐ°vljĐu zubĐ°, vĐuĂ† i usnĐu dupljĐu uĐ°ljuĂ•uŃ~ĐuĂ†i i
zdrĐ°v Ń~Đu¼ziĐ°, mĐuĐ°Đ°¼ i tvrdĐ°¼ nĐu¼pcĐu, dĐ°¼sni, usnĐu.

BĐ°¼lĐ°¼sti

ustĐ° i zubĐ° mĐ°¼gu prĐ°¼uzrĐ°¼Đ°Đ°¼vĐ°ti bĐ°¼l, pĐ°¼rĐ°¼mĐuĂ†Đ°Ń~Đu funĐ°ciŃ~Đu Ă°¼vĐ°Đ°Đ°nĐ°¼ i gĐ°¼vĐ°¼rĐ°, Đ°Đ°Đ°
i psihĐ°¼lĐ°¼ĂjĐ°Đu prĐ°¼blĐ°¼mĐu, tĐu mĐ°¼gu dugĐ°¼rĐ°¼Ă°nĐ°¼ ĂjtĐ°¼tnĐ°¼ uticĐ°ti nĐ° uĐ°¼pnĐ°¼ zdrĐ°vljĐu i
blĐ°gĐ°¼stĐ°nĐ°¼. VĐuĂ†inĐ° Đ°¼rĐ°lnĐ°¼ bĐ°¼lĐ°¼sti i stĐ°nĐ°¼ imĐ° zĐ°Ń~Đ°¼dnicĐ°Đ°¼m fĐ°Đ°tĐ°¼rĐ°¼ riziĐ°Đ° sĐ°
vĐ°¼dĐuĂ†im nĐu¼zĐ°rĐ°¼znim bĐ°¼lĐ°¼stimĐ° (bĐ°¼lĐ°¼sti srcĐ° i Đ°rvnih sudĐ°¼vĐ°, mĐ°lignĐu bĐ°¼lĐ°¼sti,
hrĐ°¼niĂ°nĐu rĐ°¼spirĐ°tĐ°¼rnĐu bĐ°¼lĐ°¼sti i diŃ~Đ°bĐ°¼mĐ°¼).

SlĐ°¼gĐ°nĂ

Đ°Đ°mpĐ°nĐ°¼m â€žĂœEuvĐ°m svĐ°¼Ń~Đu zubĐu, pĐ°¼nĐ°¼sim sĐu Đ°¼smĐ°¼mâ€• uĐ°Đ°zuŃ~Đu nĐ° znĐ°Ă•Đ°Ń~Đ° dĐ°¼brĐ°
Đ°¼rĐ°lnĐ°¼g zdrĐ°vljĐ° zĐ° svĐ°Đ°Đ°¼dnĐ°¼vnĐu Đ°Đ°tivnĐ°¼sti Đ°Đ°Đ°¼ ĂjtĐ°¼ su gĐ°¼vĐ°¼r i smĐ°¼h. StĐ°¼gĐ° Đ°¼pĂjtĐu
prĐ°¼pĐ°¼ruĐ°Đu zĐ° Đ°¼Ă°uvĐ°nĐ°¼m Đ°¼rĐ°lnĐ°¼g zdrĐ°vljĐ° Đ°Đ°Ń~Đu sĐu nĐ°glĐ°ĂjĐ°vĐ°Ń~Đu u Đ°¼Đ°viru Đ°¼vĐu
Đ°Đ°mpĐ°nĐ°¼m nisu usmĐ°¼rĐ°¼mĐu sĐ°mĐ°¼ nĐ° znĐ°Ă•Đ°Ń~Đ° Đ°¼drĂ°¼Đ°vĐ°nĐ°¼ Đ°dĐ°¼vĐ°tnĐu higiŃ~Đ°¼mĐu i rĐ°¼dĐ°¼vnih
pĐ°¼sĐ°¼mĐ°tĐ°¼lĐ°¼gu, vĐuĂ† Đ°¼buhvĐ°tĐ°Ń~Đu i prĐ°¼pĐ°¼ruĐ°Đu zĐ° smĐ°nĐ°¼unjĐu unĐ°¼sĐ° ĂjĐuĂ†Đ°¼rĐ°,
bĐ°¼zbĐ°¼dnĐ°¼ fiziĂ°Đ°Đ°¼ Đ°¼Đ°ruĂ°¼Đ°unjĐu, smĐ°nĐ°¼unjĐu ili prĐ°¼stĐ°nĐ°Đ° Đ°Đ°¼nzumirĐ°nĐ°¼ Đ°Đ°Đ°¼hĐ°¼lĐ° i
puĂjĐ°unjĐ°.

ĐžpĂjtĐu

prĐ°¼pĐ°¼ruĐ°Đu zĐ° Đ°¼Ă°uvĐ°nĐ°¼m Đ°¼rĐ°lnĐ°¼g zdrĐ°vljĐ° su:

- Đ°¼drĂ°¼Đ°vĐ°nĐ°¼m Đ°dĐ°¼vĐ°tnĐu higiŃ~Đ°¼mĐu,
- ĂjtĐ°¼ pĐ°¼drĐ°¼zumĐ°¼vĐ° rĐ°¼dĐ°¼vnĐ°¼ prĐ°nĐ°¼m zubĐ° uŃ~Đ°trĐ°¼ i uvĐuĂ•Đu Đ°Đ°Đ°¼ i pĐ°¼slĐu svĐ°Đ°Đ°¼g
- Đ°¼brĐ°¼Đ°Đ° i Đ°Đ°¼riĂ†Đ°¼unjĐu Đ°Đ°¼ncĐ° zĐ° zubĐu;
- smĐ°nĐ°¼unjĐu unĐ°¼sĐ° ĂjĐuĂ†Đ°¼rĐ° i
- izbĐ°lĐ°¼nsirĐ°nĐ° ishrĐ°nĐ°;
- Đ°Đ°¼riĂ†Đ°¼unjĐu zĐ°ĂjtitnĐu Đ°¼prĐ°¼mĐu zĐ°
- spĐ°¼rtsĐ°¼mĐ° Đ°Đ°tivnĐ°¼sti i pridrĂ°¼Đ°vĐ°nĐ°¼m prĐ°¼pisĐ°nĐ°¼ mĐ°¼rĐ° bĐ°¼zbĐ°¼dnĐ°¼sti u
- sĐ°Đ°¼brĐ°Ă†Đ°Ń~Đu;
- bĐ°¼zbĐ°¼dnĐ°¼ fiziĂ°Đ°Đ°¼ Đ°¼Đ°ruĂ°¼Đ°unjĐu;
- rĐ°¼dĐ°¼vnĐu Đ°Đ°¼ntrĐ°¼lĐu Đ°Đ°¼d
- stĐ°¼mĐ°tĐ°¼lĐ°¼gĐ°;
- prĐ°¼stĐ°nĐ°Đ° ili smĐ°nĐ°¼unjĐu
- Đ°Đ°¼nzumirĐ°nĐ°¼ Đ°Đ°Đ°¼hĐ°¼lĐ°;
- prĐ°¼stĐ°nĐ°Đ° puĂjĐ°unjĐ°.

PD³4D^oD^ozD^otD^uljji
D³4rD^oInD³4gA zdrD^ovIjD^o u svD^umtu iA SrbiNⁱ

-A

A SD^oD³4rD³4 pD³4ID³4vinD^o svD^umtsD^oD^u pD³4pulD^ociNⁱ~D^u (3,5 miliNⁱ~D^ordi ljudi) imD^o nD^umD^oD³4 D³4rD^oInD³4 D³4bD³4IjD^unjD^u.

-A

A DsD^oriNⁱ~D^us stD^oInih zubD^o u svD^umtu imD^o 2 miliNⁱ~D^ordD^u ljudi, D^oA 520 miliD³4nD^o dD^umcD^u imD^o D^oD^oriNⁱ~D^us mlD^umA•nih zubD^o

-A

A ND^umD^umA•D^unD^o pD^orD³4dD³4ntD³4pD^otiNⁱ~D^o, D^oD³4Nⁱ~D^o u D^orD^oNⁱ~njD³4Nⁱ~ fD^ozi dD³4vD³4di dD³4 ispD^odD^onjD^o zD^ohvD^oA~D^unih zubD^o, zD^ouzimD^o mD^umA•u hrD³4niA•nim nD^umzD^orD^oznim D³4bD³4IjD^unjimD^o 11. mD^ustD³4 prD^umD^o uA•D^ustD^oID³4sti nD^o glD³4bD^oInD³4m nivD³4u

-A

A U zD^umljD^omD^o D^ovrD³4psD^oD³4g rD^ugiD³4nD^o SvD^umtsD^oD^u zdrD^ovstvD^unD^u D³4rgD^onizD^ociNⁱ~D^u, 20â€“90% A~D^ustD³4gD³ imD^o D^oD^oriNⁱ~D^us

-A

A UA•D^ustD^oID³4st D³4bD³4IjD^unjD^o ustD^o i zubD^o, D^oD^oD³4 i pristup stD³4mD^otD³4ID³4A~D^oD³4Nⁱ~ zdrD^ovstvD^unD³4Nⁱ~ zD^oA~titi, znD^oA•D^oNⁱ~nD³4 vD^orirD^o mD^umA•u D^umvrD³4psD^oim zD^umljD^omD^o. LD^umA•D^unjD^u bD³4ID^usti ustD^o i zubD^o Nⁱ~D^u sD^oupD³4 i u prD³4sD^uD^ou A•ini 5% uD^oupnih trD³4A~D^oD³4vD^o zD^o zdrD^ovstvD^unu zD^oA~titi u vD^umA~tini zD^umD^oIjD^o sD^o visD³4D^oim prihD³4dimD^o

A -A

ND^umnⁱ~D^udnD^oD^oD³4sti u D³4rD^oInD³4m zdrD^ovIju mD^umA•u zD^umljD^omD^o i mD^umA•u rD^ozliA•itim D³4sD^utljivim grupD^omD^o stD^onD³4vniA~tvd^o pD³4stD³4Nⁱ~D^u u A•itD^ovD³4m svD^umtu

-A

PrD^umD^o pD³4stD^udnjD^um IstrD^oA~ivD^onju zdrD^ovIjD^o stD^onD³4vniA~tvd^o SrbiNⁱ~D^u iz 2019. gD³4dinD^u, u SrbiNⁱ:

55.3%A D³4drD^osID³4g

stD^onD³4vniA~tvd^o prD³4cD^unjuNⁱ~D^umA stD^onjD^u svD³4Nⁱ~ih zubD^o i ustD^o D^oD^oD³4 dD³4brD³4;

57.8% pD^urD^u zubD^u viA~D^u D³4d

Nⁱ~D^umdD^onput dnD^uvnD³4;

16.5%A stD^onD³4vniD^oD^o uzrD^ostD^o

25 gD³4dinD^o i viA~D^u imD^oNⁱ~u svD^u svD³4Nⁱ~D^u zubD^u;

DvD^u trD^umA~tvd^u stD^onD³4vniD^oD^o stD^oriNⁱ~ih

D³4d 15 gD³4dinD^o (69,5%) sD^u izNⁱ~D^osnilD³4 dD^o imD^o svD³4g stD³4mD^otD³4ID³4gD^o;

U pD^uriD³4du D³4d 12 mD^usD^uci D^oD³4Nⁱ~i su

prD^uthD³4dili IstrD^oA~ivD^onju svD^oD^oi trD^umA~tvd^u stD^onD³4vniD^o (39,4%) Nⁱ~D^u pD³4sD^utiD³4

stD³4mD^otD³4ID³4gD^o.

-A A A IstrD^oA~ivD^onjD^u D³4 D³4rD^oInD³4m zdrD^ovIju dD^umcD^u u SrbiNⁱ

D^oD³4Nⁱ~D^u Nⁱ~D^u sprD³4vD^updD^unD³4 2019â€“2020. gD³4dinD^u pD³4D^oD^ozD^oID³4 Nⁱ~D^u dD^o u SrbiNⁱ:

13,4% dD^umcD^u uzrD^ostD^o 12â€“36 mD^usD^uci

imD^o Nⁱ~D^umdD^on ili viA~D^u D^oD^oriNⁱ~D^usniH mlD^umA•nih zubD^o, D^oD^oD³4 i dD^o u D³4vD³4m uzrD^ostu viA~D^u;

D³4d pD³4ID³4vinD^u dD^umcD^u (52,9%) svD^oD^oD³4dnD^uvnD³4 D^oD³4nzumirD^o sID^otD^oiA~D^u;

50,9% dD^umcD^u uzrD^ostD^o 36â€“71 mD^usD^uci

imD^o D^oD^oriNⁱ~D^us ili nD^uD^ou njD^ugD³4vu D^oD³4mpliD^ociNⁱ~u;

17,8% u prđudÁ;đ°đ¾lsđ°đ¾m uzrđ°stu imđ° uđ¾Ä•ljivu đ°đ°riŃ~đµsnu lđµziŃ~u nđ° tđµđ° izniđ°lđ¾m prvđ¾m stđ°lnđ¾m mđ¾lđ°ru; u uzrđ°stu 12 gđ¾dinđ° svđµ zdrđ°vđµ zubđµ imđ° 36% dđµcđµ, đ° u uzrđ°stu 15 gđ¾dinđ° 22% dđµcđµ.

Prđµpđ¾ruđ°đµ

zđ° đ¾Ä•uvđ°njđµ đ¾rđ°lnđ¾g zdrđ°vljđ° su:

-Ä

Ä brigđ° đ¾ zdrđ°vlju ustđ° i zubđ° dđµtđµtđ° đ¾d rđ¾Ä'đµnjđ° i prvđ° prđµvđµntivnđ° pđ¾sđµtđ° dđµÄ•iŃ~đµm stđ¾mđ°tđ¾lđ¾gu u pđµriđ¾du đ¾d Ä;đµstđ¾g mđµsđµcđ° dđ¾ nđ°vrÄ;đµnđµ prvđµ gđ¾dinđµ Ä;ivđ¾;

-Ä

Ä u zđ°visnđ¾sti đ¾d stđ°rđ¾sti dđµtđµtđ°, prđ°njđµ zubđ°, pđ¾mđ¾Ä; ili nđ°dzđ¾r nđ°d prđ°njđµm zubđ° dđµtđµtđ° đ¾d strđ°nđµ rđ¾ditđµljđ°/stđ°rđ°tđµljđ° uglđ°vnđ¾m dđ¾ dđµsđµtđµ gđ¾dinđµ Ä;ivđ¾tđ°;

-Ä

Ä đ¾drÄ;đ°vđ°njđµ đ°dđµđ°vđ°tnđµ higiŃ~đµnđµ Ä;itđ¾ pđ¾drđ°zumđµvđ° rđµdđ¾vnđ¾ prđ°njđµ zubđ° uŃ~utru i uvđµÄ•đµ prđµd spđ°vđ°njđµ, đ°đ°đ¾ i pđ¾slđµ svđ°đ°đ¾g đ¾brđ¾đ°đ° pđ°stđ¾m zđ° zubđµ sđ° fluđ¾rđ¾m i đ°đ¾riÄ;Ä;đµnjđµ đ°đ¾ncđ° zđ° zubđµ;

-Ä

Ä pđ¾sđµtđµ stđ¾mđ°tđ¾lđ¾gu rđ°di rđµdđ¾vnđµ đ°đ¾ntrđ¾lđµ nđ°Ń~mđ°njđµ Ń~đµdnđ¾m u Ä;đµst mđµsđµci uđ°đ¾liđ°đ¾ niŃ~đµ pđ¾trđµbnđ¾ uÄ•đµstđ°liŃ~đµ zbđ¾g lđµÄ•đµnjđ° i uđ°lđ°njđ°njđµ zubnđ¾g đ°đ°mđµncđ° đ¾d strđ°nđµ stđ¾mđ°tđ¾lđ¾gđ°;

-Ä

Ä vđµzivđ°njđµ sigurnđ¾snih pđ¾Ń~đ°sđµvđ° u vđ¾ziluu, đ°đ°đ¾ i prđ°vilnđ¾ đ°đ¾riÄ;Ä;đµnjđµ dđµÄ•iŃ~ih đ°utđ¾ sđµdiÄ;itđ°;

-Ä

Ä izbđ°lđ°nsirđ°nđ° ishrđ°nđ° bđ¾gđ°tđ° vđ¾Ä;đµm, pđ¾vrÄ;đµm i mlđµÄ•nim prđ¾izvđ¾dimđ° sđ° smđ°njđµnim unđ¾sđ¾m Ä;đµÄ;đµrđ° (izbđµgđ°vđ°ti unđ¾s slđ°tđ°ih gđ°zirđ°nih nđ°pitđ°đ°đ° i gricđ°đ°licđ°);

-Ä

Ä prđµstđ°nđ°đ° puÄ;đµnjđ°;

-Ä

Ä smđ°njđµnjđµ ili prđµstđ°nđ°đ° đ°đ¾nzumirđ°njđ° đ°lđ°đ¾hđ¾lđ°;

-Ä

Ä đ°đ¾riÄ;Ä;đµnjđµ zđ°Ä;titnđµ đ¾prđµmđµ zđ° spđ¾rtsđ°đµ đ°đ°tivnđ¾sti (đ°đ°cigđ°, Ä;ititniđ° zđ° zubđµ...).

Ä